

A
327290 : 2

Manuel Ferreiro

Y

GRAMÁTICA
HISTÓRICA GALEGA
II. LEXICOLOXÍA

EDICIÓN LAIOVENTO

1997

<i>ABREVIATURAS</i>	9
---------------------------	---

I. A CONSTITUCIÓN DO LÉXICO GALEGO

<i>O latín e o léxico galego</i>	13
O léxico do latín vulgar.....	16
Substrato, superstrato e adstrato no latín vulgar galaico	18
A transmisión do léxico latino	21
Termos populares e eruditos.....	22
Os pares léxicos	25
<i>A onomástica</i>	27
A toponimia.....	27
A importancia da toponimia.....	27
Clasificación dos topónimos.....	31
A antropónimia	36
Os nomes propios.....	38
Clasificación	40
As transformacións fonéticas nos hypocorísticos	42
Os apelidos.....	43
Orixe dos apelidos galegos.....	43
Clasificación	44
Castelanización e normalidade na onomástica galega	48
As anomalías históricas	48
O proceso de castelanización.....	50
A toponimia	50
A antropónimia	54

II. O ACRECENTAMENTO LEXICAL INTERNO

<i>A transcategorización léxico-funcional</i>	59
A transcategorización funcional.....	59
A reconversión dos nomes propios.....	62
Topónimos.....	62
Antropónimos.....	63
Marcas comerciais	66

<i>A formación de palabras</i>	67
Derivación	67
A derivación prefixal	67
Prefixos latinos.....	71
a-/ad-.....	71
ante-	72
circun-	73
con-	73
contra-	75
de-	76
des-/dis-	78
en-/in-	81
entre-/inter-.....	84
es-/ex-	85
extra-	88
infra-	88
intra-	89
intro-.....	89
per-	89
pos-	91
pre-	91
pro-	93
re-	93
retro-.....	96
so-/sub-	97
sobre-/super-	99
supra-	101
tras-/trans-	101
ultra-	102
vice-	102
xusta-.....	103
Prefixos cuantificadores	103
Outros prefixos latinos.....	104
Prefixos gregos.....	106
a-.....	106
anti-	106
arqui-.....	107

hiper-	107
hipo-	108
meta-	108
para-	108
tele-	109
Prefixos cuantificadores	109
Outros prefixos gregos	110
Os neoprefixos	111
A derivación sufixal	114
Sufixación nominal	115
Sufixos referenciais	115
A criación de substantivos	115
-(a)do,-a~-~(i)do,-a/-ato,-a	115
-allo,-a/-áculo	119
-ame	120
-aría (~-ería)	120
-axe	122
-dade	123
-(d)or,-a/-tor,-a	125
-(d)ura/-tura	127
-edo,-a	129
-én	129
-ez(a)/-ice/-icie~-icia	130
-ía	131
-ismo	132
-mento	134
-ndo,-a	135
-nza/-ncia	135
-tude	138
-ume	139
-uxe	139
-zón/-ción	140
A criación de adjetivos	141
-aco,-a	141
-aico,-a	142
-án,-a/-ano,-a	142
-án,-ana	144

-as	145
-bel	146
-(d)izo,-a/- (t)icio,-a	147
-ego,-a	148
-engo	149
-ento,-a	149
-eño,-a	150
-és,-a/-ense	150
-ico,-a	151
-ido,-a	152
-il	153
-ino,-a	154
-isco,-a~esco,-a	155
-ista	156
-nte	157
-oide	158
-oño,-a	158
-oso,-a	158
-udo,-a	160
Acriación de substantivos e adxectivos	160
-ádego/-ático,-a	160
-al~ar	161
-azo/-áceo,-a	163
-(d)ío,-a/- (t)ivo,-a	164
-(d)oiro,-a/-torio,-a	165
-eiro,-a/-ario,-a	168
-ón,-ona	174
Sufixos científicos	175
Outros sufixos	179
Sufixos apreciativos	180
Diminutivos	180
-iño,-a	182
-elo,-a	185
-olo,-a	187
-echo,-a/-ocho,-a	188
-ete,-a/-ote,-a	189
Outros sufixos	191

Os conglomerados diminutivos	191
Aumentativos e pexorativos.....	192
-ón,-ona	192
-azo,-a	193
-acho,-a/-uchó,-a/-uzo,-a/-uxo,-a.....	193
-allo,-a/-ullo,-a	195
-exo,-a	196
Outros sufíxos	196
Sufixación verbal	197
Sufixación adverbial	206
A derivación parasintética.....	207
A derivación regresiva.....	210
Composición	212
A composición de palabras	212
A composición nas palabras gramaticais	216
Tipoloxía compositiva do galego.....	218
Substantivo e substantivo.....	218
Substantivo e adjetivo.....	222
Adjetivo e substantivo	223
Adjetivo e adjetivo	225
Verbo e substantivo	226
Outras construcións	227
Os conglomerados frásicos	229
Os compostos preposicionais	229
A composición na toponimia	230
A composición nos empréstimos	231
A modificación formal do primeiro elemento	
compositivo.....	232
Os neocompostos.....	235
Os neosufíxos	236
Outros procedementos de formación de palabras	237
A redución vocabular.....	237
Reducción simple ou fraccionamento.....	237
Reducción combinativa ou acronimia.....	240
A acronimia simétrica.....	240
A acronimia asimétrica.....	240
A acronimia síglica	241

Orixé das siglas.....	242
Xénero e pronuncia das siglas.....	244
A criación onomatopeica	244
As onomatopeias directas	244
As formacíons onomatopeicas	246
A pseudotransmisión textual como fonte lexical	249
<i>O cambio semántico</i>	251
Causas do cambio semántico	254
Tipos de cambio semántico	261
Metáfora	261
Metonimia	265
Etimoloxía popular.....	267
Elipse	268
Consecuencias do cambio semántico.....	268
Restrición e ampliación do significado	268
Desenvolvimentos pexorativos e meliorativos.....	271
Cambio semántico e mudanza fonética	273

III. O ACRECENTAMENTO LEXICAL EXTERNO

<i>O empréstimo</i>	277
<i>Clasificación dos empréstimos</i>	279
<i>Tipoloxía dos empréstimos</i>	285
Os empréstimos clásicos	285
A adaptación dos latinismos modernos.....	290
Os grupos cultos	293
O tratamento popular dos grupos cultos.....	295
Latinismos na lingua popular	297
Os empréstimos interiores.....	301
Os empréstimos exteriores.....	304
Os procesos de adaptación dos empréstimos	305
A integración dos empréstimos no fondo lexical galego	311
Orixé dos empréstimos	312

As linguas románicas	312
Francés	312
Italiano	315
Outras linguas románicas	316
O inglés	317
Outras linguas	318
Os empréstimos do español	321
Empréstimo lingüístico e formas diverxentes.....	326
Os estranxeirismos	328
<i>BIBLIOGRAFÍA FUNDAMENTAL</i>	331
<i>ÍNDICE DE PALABRAS CITADAS</i>	339